

توزیع تعداد خانوار برحسب مناطق شهری و روستایی استان‌های کشور نشان می‌دهد بیشترین رشد تعداد خانوار در مناطق شهری به استان‌های چهارمحال و بختیاری، هرمزگان و کهگیلویه و بویراحمد به ترتیب به میزان ۶/۵، ۶/۵ و ۶/۱ درصد و در مناطق روستایی به استان‌های کرمان، بوشهر و گلستان به ترتیب به میزان ۶/۲، ۵/۶ و ۴/۶ درصد اختصاص داشت. رشد تعداد خانوار در مناطق شهری و روستایی استان تهران در سال ۱۳۹۴ به ترتیب ۳/۵ و ۰/۴ درصد بود.

براساس آمار سازمان ثبت احوال کشور، تعداد موالید در سال مورد بررسی، ۱۵۷۰/۲ هزار نفر بود که در مقایسه با سال گذشته ۲/۳ درصد افزایش داشت. با توجه به تعداد وفات ثبت شده به میزان ۳۷۴/۸ هزار نفر، در این سال ۱۱۹۵/۴ هزار نفر به جمعیت کشور اضافه شد. نسبت جنسی (مردان به زنان) حاصل از ثبت رویداد وفات در سال ۱۳۹۴ برابر با ۱۲۷/۷ می‌باشد که در مقایسه با نسبت سال قبل (۹۹/۳)، افزایش قابل ملاحظه‌ای نشان می‌دهد. در این سال تعداد وفات ثبت شده در مقایسه با سال قبل ۱۶/۰ درصد کاهش یافت.

جدول ۹-۱- آمارهای حیاتی جمعیت (هزار نفر)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲
تعداد موالید ثبت شده (کل اسناد)	۱۳۹۴	۱۵۷۰/۲	۱۴۷۱/۸
تعداد وفات ثبت شده	۱۳۹۴	۳۷۴/۸	۳۷۲/۳
	۱۳۹۳	۴/۲	۱۹/۹
	۱۳۹۲	۱۶/۰	

ماخذ: سازمان ثبت احوال کشور

در سال ۱۳۹۴، علی‌رغم افزایش موجودی اشتغال در بازار کار به دلیل افزایش بیشتر جمعیت فعال، نرخ بیکاری با ۰/۴ واحد درصد افزایش به ۱۱/۰ درصد رسید. نرخ دو رقمی بیکاری در سه دهه گذشته، استمرار عدم تعادل بازار کار و بیکاری مزمن در کشور نشان‌دهنده موانع ساختاری در اشتغال و ایجاد فرصت‌های شغلی لازم است. در سال مذکور، مشکل بیکاری جوانان همچنان از چالش‌های اصلی بازار کار محسوب می‌شد، اما در این سال شاخص‌های مرتبط با زنان در مقایسه با مردان عملکرد بهتری را نشان می‌دهد.

۹-۱- جمعیت و نیروی انسانی

براساس برآورد مرکز آمار ایران، جمعیت کشور در سال ۱۳۹۴ با ۱/۲ درصد رشد به ۷۸/۸ میلیون نفر رسید که ۵۷/۳ میلیون نفر آن ساکن شهرها و بقیه ساکن روستاها بودند. ضریب شهرنشینی در سال مذکور ۷۲/۸ درصد بود. در این سال نسبت جنسی جمعیت که تعداد مردان به ازای هر یکصد نفر جمعیت زن را نشان می‌دهد، برابر ۱۰۱/۵ بود.

در سال ۱۳۹۴، تعداد کل خانوارها به ۲۴/۸ میلیون خانوار رسید که در مقایسه با سال قبل ۴/۰ درصد رشد نشان می‌دهد. از این تعداد خانوار، ۱۸/۴ میلیون خانوار در مناطق شهری و ۶/۴ میلیون خانوار در مناطق روستایی سکونت داشتند. تعداد خانوار در مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۴ در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۴/۵ و ۲/۶ درصد افزایش داشت.

دو رقمی بیکاری در سه دهه گذشته و استمرار عدم تعادل بازار کار و بیکاری مزمن در کشور، نشان‌دهنده موانع ساختاری در اشتغال و ایجاد فرصت‌های شغلی لازم است.

۹-۲-۱- عرضه نیروی کار

عرضه نیروی کار تابعی از سطح دستمزدها، تورم انتظاری، فرهنگ کار، ترجیحات نیروی انسانی و همچنین متاثر از تحولات جمعیت کل کشور به خصوص جمعیت بالای ۱۰ سال است. افزایش جمعیت در اواخر دهه ۱۳۵۰ و اوایل دهه ۱۳۶۰ و در نتیجه جوان شدن جمعیت با فاصله ۱۵ تا ۲۰ سال، تاثیر خود را بر بازار کار بر جای نهاده و بخشی از مشکلات حاکم بر بازار کار در شرایط حاضر ناشی از عدم برنامه‌ریزی مطابق با اوج جمعیتی مزبور است.

در سال ۱۳۹۴، جمعیت فعال کشور با ۳/۷ درصد افزایش در مقایسه با سال قبل به حدود ۲۴/۷ میلیون نفر رسید. در این سال جمعیت فعال مردان ۲/۲ درصد و جمعیت فعال زنان ۱۱/۳ درصد افزایش داشت.

از کل جمعیت فعال در سال مورد بررسی، ۲۰/۴ میلیون نفر مرد و بقیه زن بودند. توزیع منطقه‌ای جمعیت فعال نشان می‌دهد در این سال ۱۷/۹ میلیون نفر در مناطق شهری و ۶/۸ میلیون نفر در مناطق روستایی به عنوان جمعیت فعال در بازار کار حضور داشتند.

در سال ۱۳۹۴، نرخ مشارکت با ۱/۰ واحد درصد افزایش نسبت به سال گذشته به ۳۸/۲ درصد رسید. افزایش بیشتر جمعیت فعال (۳/۷ درصد) نسبت به افزایش ۱/۱ درصدی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر، موجب افزایش نرخ مشارکت کل کشور در این سال شد.

در سال ۱۳۹۴، نرخ مشارکت به تفکیک مناطق شهری و روستایی نیز به ترتیب با ۱/۰ و ۰/۹ واحد درصد افزایش به ۳۷/۵ و ۴۰/۰ درصد رسید.

در سال ۱۳۹۴، تعداد ۶۸۵/۴ هزار مورد ازدواج و ۱۶۳/۸ هزار مورد طلاق در کشور به ثبت رسید که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب ۵/۴ درصد کاهش و ۰/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. نسبت ازدواج به طلاق در سال ۱۳۹۴ در کل کشور ۴/۲ برابر بود که در مقایسه با سال گذشته (۴/۴ برابر)، کاهش نشان می‌دهد. این شاخص بیان‌کننده این واقعیت است که به ازای هر ۴/۲ مورد ازدواج یک مورد طلاق به ثبت رسیده است. در این سال تعداد ۵۶۲/۷ هزار مورد ازدواج و ۱۴۶/۷ هزار مورد طلاق در مناطق شهری کشور به ثبت رسید که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب ۷/۴ و ۲/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. در مناطق روستایی نیز تعداد ۱۲۲/۷ هزار مورد ازدواج و ۱۷/۱ هزار مورد طلاق به ثبت رسید که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب ۴/۹ و ۲۲/۴ درصد افزایش داشته است. نسبت ازدواج به طلاق در سال ۱۳۹۴ در مناطق شهری و روستایی کشور به ترتیب ۳/۸ و ۷/۲ برابر بود که نسبت به مقادیر مشابه سال گذشته (۴/۱ و ۸/۴ برابر)، کاهش یافته است. میانگین طول زندگی مشترک در مواردی که به طلاق انجامیده است با روند صعودی از ۷/۶ سال در سال ۱۳۹۱ به ۸/۳ سال در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است. روند مذکور نشان‌دهنده گسترش پدیده طلاق در خانواده‌های با طول زندگی مشترک بیشتر است.

۹-۲-۲- بازار کار

بازار کار یکی از چهار بازار تعریف شده در اقتصاد است که وجود عامل انسانی آن را از بازارهای دیگر مثل بازار پول، بازار سرمایه و بازار کالا متمایز می‌کند. این بازار در دو دهه گذشته با شرایط دشواری در کشور مواجه بوده است؛ به طوری که نرخ مشارکت کاهش یافته و نرخ بیکاری همچنان در سطوح بالایی ماندگار شده است. این نرخ در ده سال اخیر همواره بیش از ۱۰ درصد بوده است. در سال ۱۳۹۴، نرخ بیکاری در مناطق شهری و گروه سنی ۱۵-۲۴ سال به ترتیب ۱۲/۲ و ۲۶/۱ درصد بود. نرخ

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

عرضه نیروی کار به طور مستقیم متاثر از تحولات جمعیت کل کشور و به خصوص جمعیت بالای ۱۰ سال می‌باشد؛ لذا کاهش نرخ باروری در کشور طی سال‌های اخیر و ادامه آن نگرانی‌هایی را ایجاد کرده است. زیرا این روند با تأخیر زمانی در بازار کار مشاهده خواهد شد. اصلاح این روند با توجه به اینکه تمایل خانوارها به فرزنددار شدن و تغییر نرخ باروری متاثر از شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور است، سیاست‌گذاری‌های جمعیتی را با پیچیدگی‌های بیشتری مواجه ساخته است. در بخش عرضه نیروی کار، روند کلی عرضه نیروی کار (جمعیت فعال) در سال‌های اخیر رشد ناچیزی داشته است. این در حالی است که حدود ۲۷ درصد از جمعیت کشور (بیش از ۲۱ میلیون نفر) را جوانان ۲۰-۳۵ ساله تشکیل می‌دهند. عدم وجود زمینه‌های اقتصادی برای مشارکت فعال‌تر افراد در بازار کار، عامل اصلی عدم رشد عرضه نیروی کار مطابق با ظرفیت‌های موجود می‌باشد. براساس گزارش مرکز آمار ایران از نتایج آمارگیری نیروی کار، در سال ۱۳۹۴ در مجموع ۱۱/۸ میلیون نفر از جمعیت کشور فارغ‌التحصیل یا در حال تحصیل در دوره‌های عالی بودند. از این تعداد، ۶/۱ میلیون نفر فعال و ۵/۷ میلیون نفر غیر فعال بودند. به عبارت دیگر، نرخ مشارکت در جمعیت تحصیل کرده ۵۱/۹ درصد بود.

بررسی نرخ مشارکت به تفکیک جنسیت نشان می‌دهد نرخ مشارکت مردان و زنان در سال مذکور به ترتیب ۶۳/۲ و ۱۳/۳ درصد بود که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب ۰/۷ و ۱/۳ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

با توجه به سهم نسبتاً بالای جمعیت بالقوه فعال از کل جمعیت کشور (سهم حدود ۸۳ درصدی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر از کل جمعیت)، چنانچه امکان به‌کارگیری و اشتغال نسبت بیشتری از نیروی کار بالقوه فراهم شود، دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز (جامعه‌ای فعال) ممکن خواهد بود. در حال حاضر، از حدود ۶۵ میلیون نفر جمعیت بالقوه فعال (جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر) تنها ۲۴/۷ میلیون نفر فعال می‌باشند. براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، حدود ۵۵/۹ میلیون نفر از جمعیت کشور بین ۱۵ تا ۶۴ سال قرار دارند و جمعیت فعال کنونی کمتر از نیمی از آنان را شامل می‌شود. بنابراین، به دلیل پایین بودن نرخ مشارکت، بار تامین هزینه زندگی بر دوش حدود ۲۸ درصد از جمعیت بوده و هر نفر مسئولیت تامین هزینه خود و تقریباً ۲/۵ نفر دیگر را دارد. در صورت تداوم این شرایط و با توجه به افزایش جمعیت مسن و غیر فعال در دهه‌های آتی، مشکلات تامین هزینه بخش غیر فعال جامعه بر دوش سهم اندکی از شاغلان خواهد بود که این روند، موجب کاهش سطح رفاه کشور خواهد شد.

جدول ۹-۲- تحول جمعیت و بازار کار

درصد تغییر (۱)		سال			(هزار نفر)
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۱/۱	۱/۰	۶۴۶۹۲	۶۴۰۱۷	۶۳۳۵۶	جمعیت ۱۰ سال و بیشتر
۳/۷	-۰/۱	۲۴۷۰۱	۲۳۸۱۸	۲۳۸۳۵	جمعیت فعال
۳/۱	-۰/۲	۲۱۹۷۲	۲۱۳۰۴	۲۱۳۴۶	جمعیت شاغل
۸/۵	۱/۰	۲۷۲۹	۲۵۱۴	۲۴۸۸	جمعیت بیکار
۱/۰	-۰/۴	۳۸/۲	۳۷/۲	۳۷/۶	نرخ مشارکت
۰/۴	۰/۲	۱۱/۰	۱۰/۶	۱۰/۴	نرخ بیکاری
۰/۶	-۰/۲	۱۲/۲	۱۱/۶	۱۱/۸	مناطق شهری
۰/۲	۰/۹	۸/۱	۷/۹	۷/۰	مناطق روستایی
۰/۵	۰/۲	۹/۳	۸/۸	۸/۶	مردان
-۰/۳	-۰/۱	۱۹/۴	۱۹/۷	۱۹/۸	زنان
۰/۹	۱/۲	۲۶/۱	۲۵/۲	۲۴/۰	جوانان ۱۵-۲۴ سال
۰/۸	۰/۳	۲۹/۳	۲۸/۵	۲۸/۲	شهری
۱/۲	۲/۷	۲۰/۰	۱۸/۸	۱۶/۱	روستایی
۱/۴	۰/۷	۲۳/۳	۲۱/۹	۲۱/۲	جوانان ۱۵-۲۹ سال
۱/۵	-۰/۱	۲۵/۵	۲۴/۰	۲۴/۱	شهری
۱/۱	۲/۳	۱۷/۶	۱۶/۵	۱۴/۲	روستایی

۱- تغییرات نرخ‌های بیکاری و مشارکت برحسب واحد درصد می‌باشند.

ماخذ: مرکز آمار ایران

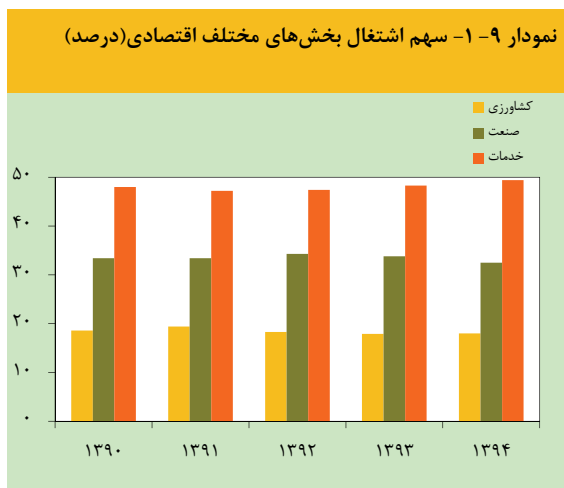
۹-۲-۲- تقاضای نیروی کار

موجودی اشتغال مردان و ۳۶۱/۵ هزار شغل به موجودی اشتغال زنان اضافه شده است.

توزیع شاغلان برحسب مناطق جغرافیایی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۴، تعداد شاغلان در مناطق شهری ۵۵۷/۶ هزار نفر (۳/۷ درصد) و در مناطق روستایی ۱۱۰/۱ هزار نفر (۱/۸ درصد) افزایش یافته است. در مناطق شهری بیشترین افزایش تعداد شاغلان در بخش خدمات و در مناطق روستایی نیز بیشترین افزایش تعداد شاغلان در بخش کشاورزی رخ داده است.

تقاضای نیروی کار عبارت است از (حداکثر) نیروی کاری که در هر میزان دستمزد برای تولید به کار گرفته می‌شود و نشان می‌دهد کارفرمایان در دستمزد معین تمایل به استخدام چه میزان نیروی کار دارند. به‌طور کلی، تقاضای نیروی کار تابعی از سطح تولید (تقاضای موثر) و قیمت‌های نسبی عوامل تولید است.

آمار تعداد شاغلان در بخش‌های مختلف اقتصادی شامل صنعت، کشاورزی و خدمات در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد که در این سال در مجموع ۲۲/۰ میلیون نفر مشغول به کار بودند که در مقایسه با تعداد شاغلان در سال گذشته نشان‌دهنده افزایش حدود ۶۶۷/۸ هزار شغل از موجودی اشتغال کشور است. در سال ۱۳۹۴، در بخش‌های خدمات و کشاورزی به ترتیب ۵۶۲/۹ و ۱۴۹/۲ هزار شغل ایجاد شد و از موجودی اشتغال بخش صنعت به میزان ۴۴/۷ هزار نفر کاسته شد.

توزیع اشتغال به تفکیک بخش‌های اقتصادی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۴، بخش خدمات با ۴۹/۴ درصد بیشترین سهم از اشتغال را به خود اختصاص داده است. در این سال سهم بخش‌های صنعت و کشاورزی به ترتیب معادل ۳۲/۵ و ۱۸/۰ درصد بود. مقایسه سهم‌های مذکور با سال قبل نشان‌دهنده افزایش ۰/۱ و ۱/۱ واحد درصدی سهم بخش‌های کشاورزی و خدمات و کاهش ۱/۳ واحد درصدی سهم بخش صنعت می‌باشد.

۹-۲-۳- بیکاری

در سال ۱۳۹۴، نرخ بیکاری با ۰/۴ واحد درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۱۱/۰ درصد رسید. نرخ بیکاری زنان و مردان به ترتیب ۱۹/۴ و ۹/۳ درصد بود که نسبت به سال قبل به ترتیب ۰/۳ واحد درصد کاهش و ۰/۵ واحد درصد افزایش داشت. نرخ بیکاری زنان علی‌رغم سهم کمتر از کل جمعیت فعال، همواره بالاتر از مردان بوده است. سهم جمعیت بیکار زنان از کل جمعیت بیکار (۳۰/۶ درصد) بیش از سهم جمعیت فعال آنان از کل جمعیت فعال (۱۷/۴ درصد) است. این موضوع نشان‌دهنده شانس کمتر آنان برای یافتن شغل است. مقایسه جمعیت بیکار در سال ۱۳۹۴ با سال گذشته نشان می‌دهد که

بررسی تفکیک موجودی اشتغال برحسب جنسیت نشان می‌دهد که از مجموع ۶۶۷/۸ هزار شغل ایجاد شده در سال ۱۳۹۴ در مقایسه با سال قبل، تعداد ۳۰۶/۳ هزار شغل به

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

به دلیل کاهش تقاضا با رشد مواجه شده است. در ۱۷ استان نیز به موازات افزایش نرخ مشارکت، نرخ بیکاری نیز افزایش داشته است. این موضوع نشان می‌دهد علت افزایش نرخ بیکاری در بیشتر استان‌های کشور افزایش عرضه نیروی کار بوده است.

۹-۲-۴- تسهیلات اعطا شده برای ایجاد اشتغال

به دنبال تصویب و ابلاغ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، بانک مرکزی از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها مبالغی را جهت اختصاص به طرح‌های خوداشتغالی و مشاغل خانگی به تصویب رساند. در سال ۱۳۹۴، مبلغ ۱۴۳۲۸ میلیارد ریال تسهیلات اشتغال‌زایی از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها و همچنین ۱۰۶۱ میلیارد ریال تسهیلات مشاغل خانگی از منابع عادی بانک‌ها و در قالب سایر عقود پرداخت شد. مقایسه ارقام پرداختی با سهمیه ابلاغی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در این سال ۴۷/۸ درصد از سهمیه ۳۰ هزار میلیارد ریالی اشتغال‌زایی و ۳۵/۴ درصد از سهمیه ۳ هزار میلیارد ریالی ابلاغ‌شده برای مشاغل خانگی تحقق یافته است. این عملکرد در مقایسه با عملکرد ۳/۲ و ۱۰/۰ درصدی بانک‌ها در پرداخت تسهیلات اشتغال‌زایی و مشاغل خانگی در سال ۱۳۹۳، افزایش یافته است.

۹-۲-۵- عملکرد صندوق بیمه بیکاری

تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری در سال ۱۳۹۴ در مقایسه با سال ۱۳۹۳ با ۱۱/۱ درصد افزایش معادل ۱۹۹/۰ هزار نفر بود. این تعداد با توجه به جمعیت بیکار کشور (حدود ۲۷۲۹/۱ هزار نفر در سال ۱۳۹۴)، سهم اندکی از کل بیکاران را تشکیل می‌دهد. تعداد بیمه‌شدگانی که طی سال ۱۳۹۴ به جمع مشمولان صندوق بیمه بیکاری اضافه شدند ۲۱۱/۵ هزار نفر بود. بنابراین، تعداد بیمه‌شدگانی که طی سال ۱۳۹۴ از مقرری بیمه بیکاری استفاده نمودند به ۳۹۰/۶ هزار نفر رسید^(۱).

۱- تعداد استفاده‌کنندگان در هر سال عبارت است از مجموع مقرری‌های برقرار شده در همان سال به‌علاوه مقرری‌بگیران باقی‌مانده در پایان سال قبل.

تعداد بیکاران از حدود ۲/۵ میلیون نفر در سال ۱۳۹۳ به ۲/۷ میلیون نفر در این سال افزایش یافته است.

بررسی وضعیت نرخ بیکاری برحسب مناطق نشان می‌دهد نرخ بیکاری مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۴ به ترتیب ۱۲/۲ و ۸/۱ درصد بود که در مقایسه با سال گذشته به ترتیب ۰/۶ و ۰/۲ واحد درصد افزایش داشت. نرخ بیکاری بالاتر در مناطق شهری به دلیل مهاجرت کارجویان روستایی به این مناطق است.

در سال ۱۳۹۴، نرخ بیکاری جوانان در گروه‌های سنی ۱۵-۲۴ و ۲۹-۱۵ ساله در مقایسه با سال گذشته به ترتیب با ۰/۹ و ۱/۴ واحد درصد افزایش به ۲۶/۱ و ۲۳/۳ درصد رسید. در این سال نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله در مناطق شهری و روستایی نیز به ۲۹/۳ و ۲۰/۰ درصد رسید. در گروه سنی ۲۹-۱۵ ساله نیز نرخ بیکاری در مناطق شهری و روستایی به ترتیب به ۲۵/۵ و ۱۷/۶ درصد افزایش یافت.

در میان استان‌های کشور، در سال ۱۳۹۴ استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه، چهارمحال و بختیاری و اصفهان به ترتیب با ۱۷/۷، ۱۷/۶، ۱۶/۴ و ۱۳/۸ درصد، بالاترین نرخ بیکاری و استان‌های آذربایجان شرقی، مرکزی و کرمان به ترتیب با ۷/۳، ۷/۹ و ۷/۹ درصد، پایین‌ترین نرخ بیکاری را داشتند. این امر نشان می‌دهد که همچنان فاصله زیادی بین نرخ بیکاری مناطق مختلف وجود دارد؛ ضمن اینکه نرخ بیکاری عمدتاً در استان‌های محروم و مرزی کشور بالا است. بنابراین، توجه به ویژگی‌های منطقه‌ای و مباحث آمایش سرزمین در تدوین سیاست‌های اشتغال‌زایی اهمیت ویژه‌ای دارد. مقایسه نرخ بیکاری استان‌های کشور در سال ۱۳۹۴ با سال قبل نشان می‌دهد که در ۲۰ استان کشور نرخ بیکاری افزایش داشته و در این بین در ۳ استان (چهارمحال و بختیاری، بوشهر و همدان)، افزایش نرخ بیکاری هم‌زمان با کاهش نرخ مشارکت بوده است. به عبارت دیگر، می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که در این استان‌ها علی‌رغم کاهش سمت عرضه بازار کار، نرخ بیکاری

فصل ۹ تحولات بازار کار و نیروی انسانی

جدول ۹-۳- عملکرد صندوق بیمه بیکاری (نفر)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۱۱/۱	۱۹۸۹۵۳	۱۷۹۰۵۸	تعداد مقرری‌بگیران
۲۴/۸	۲۱۱۵۱۳	۱۶۹۴۶۲	تعداد برقراری مقرری
-۵/۸	۱۷۰۸۰۳	۱۸۱۴۰۰	تعداد موارد قطع مقرری

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی

تعیین‌شده برای سال قبل، ۱۷/۰ درصد رشد نشان می‌دهد. براساس مصوبه هیات وزیران، ضریب حقوق کارکنان دولت از ۱۲۰۷ واحد در سال ۱۳۹۳ به ۱۳۷۶ واحد در سال ۱۳۹۴ افزایش یافت که در مقایسه با سال قبل ۱۴/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. بنابراین با توجه به نرخ تورم (۱۱/۹ درصد)، رفاه واقعی کارکنان دولت افزایش داشته است.

۹-۳- آموزش

نظام آموزشی هر کشور در مقاطع مختلف تحصیلی، علاوه بر رسالت فرهنگی و اجتماعی، عهده‌دار تربیت و آماده‌سازی نیروی انسانی برای ورود به بازار کار است. با شناخت مناسب از مزیت‌های نسبی و برنامه‌ریزی صحیح آموزشی می‌توان نیروی انسانی پویاتری را جهت تسریع توسعه اقتصادی به کار گرفت. امکانات آموزشی عمومی مناسب باعث کاهش فقر فرهنگی و اقتصادی شده و زمینه را برای بالفعل کردن استعدادهای افراد جامعه فراهم می‌نماید.

۹-۳-۱- آموزش و پرورش عمومی

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، تعداد کل دانش‌آموزان^(۱) با ۱/۷ درصد افزایش به ۱۳/۸ میلیون نفر رسید. در این سال تعداد دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مقایسه با سال تحصیلی قبل ۳/۲ درصد افزایش و تعداد دانش‌آموزان مقطع راهنمایی (دوره اول متوسطه جدید) ۴۹/۲ درصد افزایش داشت. پس از اجرای طرح تغییر نظام آموزش کشور و اضافه شدن پایه ششم به مقطع ابتدایی، مقطع راهنمایی با کسری پایه مواجه شده و تعداد دانش‌آموزان در این مقطع کاهش داشت. در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، در هر سه پایه مقطع راهنمایی (شامل: هفتم، هشتم و نهم) پذیرش دانش‌آموز صورت گرفت که این امر منجر به افزایش تعداد دانش‌آموزان در این مقطع شد. کاهش ۳۰/۳ درصدی تعداد دانش‌آموزان در مقطع دبیرستان نیز به دلیل عدم پذیرش دانش‌آموز در پایه اول دبیرستان بود.

۱- شامل دانش‌آموزان دوره‌های آمادگی، ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه عمومی و بزرگسال می‌باشد.

در سال ۱۳۹۴، مقرری ۱۷۰/۸ هزار نفر از مشمولان صندوق بیمه بیکاری قطع شد. حدود ۶۹/۱ درصد به دلیل اتمام مدت استحقاق، ۲۴/۹ درصد به دلیل اشتغال مجدد و ۶/۰ درصد باقی‌مانده به دلایلی از جمله بازنشستگی، ازکارافتادگی، فوت یا عدم شرکت در کلاس‌های فنی و حرفه‌ای و ... از ردیف مقرری‌بگیران حذف شدند. براساس قانون کار، مدت پرداخت مقرری حداقل ۶ ماه و حداکثر ۵۰ ماه از اولین روز بیکاری می‌باشد. طبق آمار ارائه شده، مقرری پرداختی برحسب نفر-ماه در سال ۱۳۹۴ با ۳/۳ درصد افزایش به ۲/۲ میلیون ریال رسید.

جدول ۹-۴- توزیع علل قطع مقرری بیمه بیکاری

نفر	تعداد کل قطع مقرری	استفاده از حداکثر مدت	اشتغال مجدد	سایر		
					۱۳۹۳	۱۳۹۴
۱۳۹۳	۱۸۱۴۰۰	۱۳۲۴۲۲	۳۹۹۰۸	۹۰۷۰	نفر	۱۰۰/۰
		۷۳/۰	۲۲/۰	۵/۰	سهم (درصد)	۱۰۰/۰
۱۳۹۴	۱۷۰۸۰۳	۱۱۸۰۲۵	۴۲۵۰۹	۱۰۲۶۹	نفر	۱۰۰/۰
		۶۹/۱	۲۴/۹	۶/۰	سهم (درصد)	۱۰۰/۰

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی

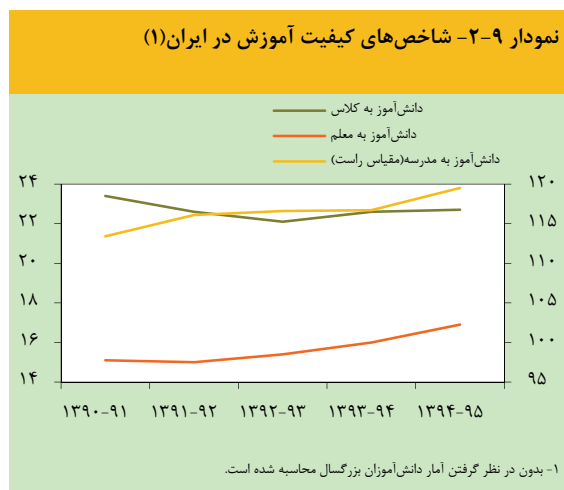
۹-۲-۶- دستمزد و حقوق

تعیین حداقل دستمزد در اغلب کشورها به منظور تحقق عدالت اجتماعی و حمایت از نیروی کار با تخصص و مهارت پایین صورت می‌گیرد. در ایران هر سال حداقل مزد برای کارگران و ضریب حقوق برای کارمندان دولت تعیین می‌شود. براساس ماده ۴۱ قانون کار مصوب سال ۱۳۶۹، شورای عالی کار در هر سال میزان حداقل مزد کارگران را اعلام می‌کند. در سال ۱۳۹۴، حداقل دستمزد ماهانه کارگران با توجه به مصوبه شورای عالی کار ۷۱۲۴/۳ هزار ریال تعیین شد. این رقم در مقایسه با رقم

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

معادل ۲۲/۲، ۱۵/۳ و ۹/۷ بود. عدم پذیرش دانش‌آموز در پایه اول دبیرستان در سال تحصیلی مورد اشاره، در کاهش شاخص مقطع دبیرستان موثر بوده است. شاخص دانش‌آموز به کلاس با ۰/۱ واحد افزایش نسبت به سال قبل، به ۲۲/۷ نفر رسید. در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، تعداد کلاس‌ها با ۱/۷ درصد افزایش به ۵۸۹/۶ هزار باب رسید. کادر آموزشی کل کشور در این سال به ۷۹۳/۳ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال گذشته ۳/۲ درصد کاهش نشان می‌دهد.

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، تعداد سوادآموزان تحت پوشش نهضت سوادآموزی ۵۱۲/۹ هزار نفر بود که در مقایسه با سال قبل ۱۴/۳ درصد افزایش نشان داد. از کل سوادآموزان، حدود ۴۴/۲ درصد در دوره تکمیلی و بقیه در مقطع سوادآموزی به تحصیل اشتغال داشتند. تمرکز بر آموزش‌های تکمیلی در راستای تحقق هدف ریشه‌کن کردن بی‌سوادی در بین جمعیت ۴۹-۱۰ ساله، از دلایل رشد تعداد افراد تحت پوشش می‌باشد.

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، حدود ۳۸/۶ درصد از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه و ۲۲/۷ درصد از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه در هنرستان‌های فنی-حرفه‌ای و کاردانش مشغول به تحصیل بودند. این آمار نشان‌دهنده تمایل بیشتر پسران به ورود سریع به بازار کار و تمایل دختران به ادامه تحصیل در دانشگاه می‌باشد.

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، تعداد دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی در مقایسه با سال تحصیلی گذشته ۴/۲ درصد افزایش داشت. در این مدارس تعداد دانش‌آموزان در مقطع راهنمایی با افزایش قابل ملاحظه‌ای (۵۷/۲ درصد) روبه‌رو بود و در مقطع دبیرستان به دلیل عدم ورود دانش‌آموز در پایه اول، با کاهش (۲۶/۵ درصد) مواجه شد. مقایسه تغییرات تعداد دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی در مقاطع مختلف تحصیلی نشان‌دهنده تمایل بیشتر خانوارها به استفاده از خدمات این مراکز آموزشی است، به طوری که سهم دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی از کل دانش‌آموزان کشور در کلیه مقاطع افزایش داشت.

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، تعداد مدارس کشور با ۰/۲ درصد کاهش به ۱۱۲/۱ هزار دستگاه رسید. شاخص دانش‌آموز به مدرسه به ۱۱۹/۵ نفر رسید که در مقایسه با رقم سال قبل (۱۱۶/۷ نفر) معادل ۲/۸ واحد افزایش داشت. در این سال شاخص دانش‌آموز به معلم با ۰/۹ واحد افزایش نسبت به سال قبل، به رقم ۱۶/۹ رسید. تفکیک شاخص مذکور برحسب مقاطع تحصیلی نشان می‌دهد که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، در مقطع ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان شاخص مذکور به ترتیب

جدول ۹-۵- دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی بر حسب جنس (۱)

(هزار نفر)

درصد تغییر	۱۳۹۴-۹۵		۱۳۹۳-۹۴		
	پسر	دختر	پسر	دختر	
	۳/۲	۳/۲	۳۸۱۹/۵	۳۶۰۳/۰	ابتدایی
	۴۸/۹	۴۹/۴	۱۵۹۱/۳	۱۴۶۳/۱	راهنمایی تحصیلی
	-۳۱/۲	-۲۹/۳	۱۱۳۰/۷	۱۰۹۹/۵	متوسطه عمومی
جمع	۲/۰	۲/۳	۶۵۴۱/۵	۶۱۶۵/۶	۶۴۱۳/۶

۱- شامل دانش‌آموزان بزرگسال نمی‌باشد.

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

جدول ۹-۶- ترکیب دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی در مناطق شهری و روستایی

(درصد)

	۱۳۹۴-۹۵		۱۳۹۳-۹۴	
	مناطق روستایی	مناطق شهری	مناطق روستایی	مناطق شهری
ابتدایی	۲۹/۱	۷۰/۹	۲۹/۵	۷۰/۵
راهنمایی تحصیلی	۲۱/۸	۷۸/۲	۲۲/۰	۷۸/۰
متوسطه عمومی	۱۰/۰	۹۰/۰	۱۱/۲	۸۸/۸
جمع	۲۳/۴	۷۶/۶	۲۲/۹	۷۷/۱

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

جدول ۹-۷- دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی در مقاطع مختلف تحصیلی

	درصد تغییر		سهم در کل دانش‌آموزان (درصد)		تعداد (هزار نفر)	
	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴
ابتدایی	۶/۴	۳۲/۸	۱۱/۵	۱۱/۱	۸۵۲/۶	۸۰۱/۶
راهنمایی تحصیلی	۵۷/۲	۹/۰	۸/۳	۷/۹	۲۵۴/۹	۱۶۲/۲
متوسطه عمومی	-۲۶/۵	۲/۸	۱۱/۱	۱۰/۵	۲۴۷/۸	۳۳۷/۰
جمع	۴/۲	۲۰/۴	۱۰/۷	۱۰/۵	۱۳۵۵/۲	۱۳۰۰/۸

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

گروه‌های تحصیلی کاهش یافت. در سال تحصیلی مذکور، ۹۶۸/۰ هزار نفر از دانشجویان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری (حرفه‌ای و تخصصی) به تحصیل اشتغال داشتند که در مقایسه با سال تحصیلی گذشته، ۹/۱ درصد رشد داشت. در این سال تعداد دانشجویان در مقطع دکتری تخصصی ۲۲/۱ درصد افزایش داشت. همچنین، تعداد دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی در مقایسه با سال تحصیلی گذشته کاهش داشت.

۹-۳-۲- آموزش عالی

در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵، تعداد دانشجویان کشور (دولتی و غیر دولتی) به ۴۳۴۸/۴ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال تحصیلی قبل ۹/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵، تعداد دانشجویان گروه بهداشت و رفاه در مقایسه با سال تحصیلی گذشته با ۵/۹ درصد افزایش به ۲۶۵/۶ هزار نفر رسید. تعداد دانشجویان در سایر

جدول ۹-۸- کل دانشجویان کشور

(هزار نفر)

	سهم (درصد)		درصد تغییر		سال تحصیلی	
	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴	۱۳۹۴-۹۵	۱۳۹۳-۹۴
آموزش عالی دولتی (۱)	۶۲/۷	۶۴/۹	-۱۲/۵	-۱/۶	۲۷۲۶/۶	۳۱۱۷/۳
زن	۳۱/۲	۳۲/۱	-۱۲/۰	-۵/۱	۱۳۵۷/۲	۱۵۴۲/۹
مرد	۳۱/۵	۳۲/۸	-۱۳/۰	۲/۱	۱۳۶۹/۴	۱۵۷۴/۴
دانشگاه آزاد اسلامی	۳۷/۳	۳۵/۱	-۳/۸	۱۱/۰	۱۶۲۱/۸	۱۶۸۵/۵
زن	۱۴/۸	۱۳/۷	-۱/۸	۱۱/۶	۶۴۵/۴	۶۵۷/۵
مرد	۲۲/۵	۲۱/۴	-۵/۰	۱۰/۶	۹۷۶/۴	۱۰۲۸/۰
جمع	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۹/۵	۲/۵	۴۳۴۸/۴	۴۸۰۲/۷

ماخذ: وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری

۱- شامل دانشجویان دانشگاه پیام نور و موسسات آموزش غیر دولتی - غیر انتفاعی نیز می‌باشد.